

moixerif, nadiu de Xàtiva (cf. Ribera, *Dis. y Op.* II, 207). (Cf. els noms àrabs recollits per *GGAig*: Kennānī, Kennān, Kennāna; i també Qenna, Qenān, Qenānī). J. F. C.

Canessia, V. vol. I, 94

CANET, CANDELL, CANADELL

Aquests NLL provenen dels derivats del llatí CANNA¹⁰ 'canya'.

CANET, procedeix del llatí CANNETUM 'canyar, lloc poblat de canyes', format de CANNA amb el sufix col·lectiu -ETUM. És ben sabut que en català antic el resultat de -NN- ha estat doble: d'una banda -y- (CANNA¹⁵ *canya*, CANNETUM *canyet*) i d'altra una -n- (CANNA *cana*, CANNETUM *Canet*), d'aquesta darrera solució predominant en els parlars pirinencs i occidentals (*DECat* II, 495a1-4) i especialitzant-se en la toponímia. Notem que *canet/canyet* en el sentit de 'lloc poblat de canyes' està ben documentat en el període primitiu.¹ Són força nombroses les poblacions i partides de terreny que duen aquest nom, alguns de ben antics.

Canet de Rosselló, municipi del Rosselló, prop de²⁵ Perpinyà, a la costa, entre la Tet i l'estany de Sant Nazari (dit també *estany de Canet*). Moll-Alcover, *Flexió verb.*, l'anomenen *Canet del Vilatge* (AORBB II, 1929, 74). Fouché, *Phon.*, 65, transcriu *kənét*, JCor. el registra amb una *e* mitjana de certa obertura a Argelers, Ortafà i Sant Cebrià (1959). Els habitants es diuen *canetaires* (*AlcM*, s. v.).

DOC. ANT.: «in suburbio Elnae in villa Caneto» 1052 (CollMoreau, xxv, 76; Alart, *Cart. rous.*, 66); Sti. Martini *Canedi* (1075 (ib., xxxi, 69); *Caned* 1087,³⁵ *Canetum* 1142, 1163, 1172, *Canet* 1238, 1271 (Ponsich, *Top.*, 33); Cerverí de Girona, *Pastorela* 90: «Qu'entre *Canet* e Castellnou n'auria / --- qui-y comtava ---» (*Lírica* II, ed. Coromines, 1988, p. 180); *Canet* 1309 (Alart, *RLR* VIII, 61; x, 57); loch de *Canet* 1359⁴⁰ (*CoDoACA* XII, 118); l'legim *Canet* en la Cròn. de Pere III (ed. Pagès, 166.30, 171.4); *Caneto* 1385, *Canet* 1395 (Alart, *Doc. Geogr. Hist.* 15, 25).

Canet d'Adri, municipi del Gironès, prop del poble d'Adri, que és un agregat seu, vora el puig d'Adri i la riera d'Adri. Casacuberta (c. 1920) anota *kənét d'ádrí*, i *kənét*.

DOC. ANT. *Canneto* 1017 (Balari, *Orig.*, 192); *Caned* 1090; Par. Sti. Vincenci de *Caneto* 1362, 1378,⁵⁰ F. de *Caneto* 1386 (Alsuis, *Nomencl.*, 119). Per a l'origen d'Adri, vegeu s. v.

Canet de Verges, poblet agregat de Tallada (Baix Empordà), prop de La Bisbal; formava junt amb Verges, Tallada, Belcaire, Vilopriu etc. la *baillia de Verges*. Casacuberta (c. 1920) anota *kənét* (observant: «de Verges, només en escrits»). Apareix grafiat *Caned* en doc. de 1087 (Balari, *Orig.*, 192) i com *Caneto* 1316, 1362 (Alsuis, *Nomencl.*, 119).

Canet de Mar, municipi del Maresme, entre Arenys de Mar i St. Pol de Mar. Els habitants es diuen *canetencs* (*AlcM*, s. v.). Com a població és de desplegament relativament modern. L'any 1461 s'hi funda l'església de Sant Pere de Canet, que s'erigeix com a paròquia independent el 1579 (Monsalvatje XVIII, 183).

Canet lo Roig, municipi del Baix Maestrat, entre les muntanyes de Benifassà i la plana sept. del Maestrat. Se'n diu «lo Roig» pel color roig viu del seu terreny arenisc (*Geogr. Gen. Val.*, *Prov. de Castellón*, 1915, p. 844). Pertanyia als hospitalers i posteriorment a l'orde de Montesa, el mestre del qual, F. Llançol, l'erigeix com a vila el 1541. Es deia *Canet del Maestre* durant el segle XVI (*BSCC* XIV, 432).² Gentilici: *los canetans* (J.Cor., 1961).

Canet de Berenguer, municipi del Camp de Morvedre, envoltat pel municipi de Sagunt. Gentilici: *canetaris* (*AlcM*, s. v.). Hom se li ha referit també com *Canet d'En Berenguer* o *Canet de Morvedre*, però normalment hom diu *Canet*: així Cavanilles en la seva *Hist. Nat. Geogr.* de 1795 (I, 124, 125). Com a centre de població el seu desplegament no és molt antic. En el S. XIV consistia en unes cases, a l'any 1420 Francesc de Berenguer el compra i esdevé el centre de la *Baronia de Canet de Berenguer* (*GrEncCat.*, s. v.).³

En el *Repertiment* de Mallorca apareix «aquam de *Caneto*» (núm. 40), en el terme de Palma, evident mossarabisme, que l'associa amb una alqueria i possessions en el terme d'Esporles; Coromines 1964 l'anota com *kənét*; notem, amb aquest motiu, l'esment de «sèquia de *Canet*» en un document de 1672 referent a la localitat de Puigpunyent. El Mapa de Mascaró (38WH10) duu *Punta des Canets*, que es dona també en Despuig, accident coster.

Canyet, és una gran cala i poblat a la costa, uns 5 k. al Sud de St. Feliu de Guíxols.

CANDELL, prové de CANNETUM 'lloc poblat de canyes' amb el sufix diminutiu -ELLU. Evolucionat CANNETELLU > *kandedél(o)* > *kandél*, amb síncope interna normal. Notem que *canedell* com a nom genèric significat 'canyar' es dona en els documents del període arcaic. Bast.-Bass., *GlMedLat* duen: 956 «et affrontat hec omnia: de parte orientis in ipso torrente de ipso *cannedello* qui est termine de Subiratus» (p. 357.16, citat de *Cart. St. Cugat* I, 45); i escrit amb *a*, *cana*, en doc. de 1005: «--- de parte orientis in *canadel* quem uocant Cirisol ---» (p. 356.51, i també amb *a* en escrits de 1046 i 1052 (pp. 356-57, del *Cart. St. Cugat*). Per a l'explicació de la *a* en lloc de *e*, vegeu més avall, s. v. *Canadell*.

A l'època medieval en el Rosselló hi havia dues localitats amb aquest nom:

Candell: 1) Antic poble del Rosselló, priorat de *Sant Miquel de Candell*, depenent de l'abadia de St. Andreu de Sureda, situat en el terme actual de Vilamulaca; avui en resten les partides dites *Candell* i